

שאלון בדבר המסחר היהודי מצנעא אל עדן

1. מי היו המשפחות החשובות שעסקו במלאכה זו? האם התייחדו בענף מיוחד של מסחר זה? איזה אחוז לערך של המסחר היה בידי יהודים, איזה בידי מוסלמים, ואיזה בזמנים שעברו בידי סוחרים זרים?
2. מי היה הראשון במשפחתך, שעסק במקצוע זה? אביו, אביו? האם גם אחיו עסקו בו? ההיתת שותפות נכסים ביניכם?
3. מניין היו לכם הכספים? בהלוואה? או האם היו משתתפים עמכם בנתינת כסף ובקבלת חלק של הרווח?
4. האם הייתם נוסעים כל שנה אל עדן? ואם כן, למה? האם לא היה מספיק לחזמין סחורה בדרך הדאר? האם היה קבע כל שהוא בנסיעותיכם, כלומר גסעתם בחודש או חודשים מסויימים ושהיתם בעדן זמן מסויימים?
5. בחרתם לנסוע בדרכים טובות, כלומר דרך תחנות מכס טובות. למה? התוכל לרשום לי תחנות מכס הטובות שדרכם נהגתם לעבור, ומה היה יחסכם אליהם?
6. איזו סחורה או סחורות הבאתם מעדן אל צנעא ואיזו מצנעא אל עדן? מה היה גודל הרווחים, מה ההפסדים? האם היו דברים מסויימים אסורים במסחר?
7. מה היו אמצעי התובלה בשנים האחרונות ובשנים לפני מלחמת העולם הראשונה, כלומר תשפת התורכים? האם הכיאו סחורות בדרך הים אל חדידה או נמלים אחרים? האם סחרתם גם אל ערים אחרות כגון אל בית אלמקיה או זבד, כלומר מקומות שלם היו שם יהודים או אל מקום כגון רדא, שהוא מחוץ לדרך אל צנעא מעדן, או האם סחרתם אל הערים, שדרכם עברתם?
8. האם סחרתם לרוב עם יהודים או עם בלתי מוסלמים, בקניה ובמכירה? מה היה האחוז בערך בשני המקרים?
9. האם היו לכם סמרי פנקסנות קבועים? אולי יש וזהם עוד שמורים לכם; אולי עוד מאבותיכם? האם נהגתם לשמור לכם העתקים טמכתבי מסחר שלחתם?
10. האם נהגו לתת צדקה קבועה מרווחי המסחר, כגון מעשר? האם היו מנהגים שונים בדבר, ואולי נהגו בימי קדם באופן שונה בענין זה מאשר בדורכם? האם עסקתם בדרככם אל עדן גם בצרכי צבור של הערים שעברתם? האם עסקו גם תלמידי חכמים במסחר זה.
11. ספר מעשים מעניינים שקרו אתכם בקשר למסעותיכם המסחריים ובכלל מעשים שהיו, שעשוים להאיר את החשובות על השאלות ששאלו.
12. ספרת לי, שהיה לכם בית מלאכה של צורפות. האם היה קשר בין בית מלאכה זה ומסחרכם? לאמר האם מכרתם אתם את התוצרת של בית המלאכה זה אל עדן? תן רשימה של הדברים שמכרתם בשמותיהם הערביים. האם עברו על פי הזמנה? האם מסרו לכם דוגמאות? איך השפיעה ההתחרות היפנית והגרמנית או האיטלקית או ההודית?
13. שאלה עדינה, אלא שאפשר להשיב עליה בגלוי כיום, לאחר ששקע ועבר מן העולם כל הענין ההוא: איך היו דרכי המסחר ההוא, כלומר מדת היושר והגאמנות והכשרות שבו? ואיך נהגו למשל בהזמנות? האם היה מקובל לרוב שהזממין נתן גם את המתכת (כסף וכו') כלומר "סחור", והאם השיבו לו כל אשר נהג לתת. לתת טעם למה נהגתם כפי שנהגתם.